СПЕЦИФІКА ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ СИСТЕМИ МВС У ПЕРІОД ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

МУЗИЧУК Едуард Олександрович - доктор філософії, науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем правового забезпечення діяльності поліції та протидії злочинності ННІ № 2 Харківського національного університету внутрішніх справ

ORCID: https://orcid.org/0009-0000-8695-8807
DOI: https://doi.org/10.71404/LAW.UA.2025.1.40

У даній статті здійснено комплексний аналіз специфіки функціонування закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання системи Міністерства внутрішніх справ України в умовах правового режиму воєнного стану. Актуальність дослідження обумовлена необхідністю адаптації освітнього процесу та управлінських механізмів в умовах повномасштабної збройної агресії, що кардинально змінює безпекове середовище, в якому функціонують навчальні заклади МВС. У роботі розглянуто трансформаційні процеси, які охоплюють нормативно-правове, організаційне, кадрове, ресурсне та морально-психологічне забезпечення діяльності зазначених закладів.

Окрема увага приділена змінам у змісті та структурі освітніх програм, зокрема підвищенню ролі практичної підготовки, тактичного навчання, вивченню міжнародного гуманітарного права, підготовці до дій у кризових та бойових умовах.

Визначено виклики, що постають перед адміністраціями закладів у сфері збереження безпеки учасників освітнього процесу, забезпечення неперервності навчання, впровадження дистанційних технологій, психологічної підтримки курсантів і викладачів. Проаналізовано роль закладів вищої освіти МВС як центрів національного спротиву, інституційної стійкості та кадрового забезпечення сектору безпеки в умовах війни.

На основі узагальнення сучасних наукових підходів та практичного досвіду, автором сформульовано напрями удосконалення функціонування закладів вищої освіти МВС у воєнний період, а також окреслено перспективи їх розвитку в контексті післявоєнної відбудови держави та формування сучасної моделі правоохоронної освіти в Україні.

Отримані результати можуть бути використані в управлінській, освітній та науково-дослідницькій діяльності, а також при розробці нормативно-правових актів, що регулюють діяльність силових освітніх інституцій у кризових умовах.

Ключові слова: воєнний стан, заклади вищої освіти МВС, специфічні умови навчання, система внутрішніх справ, освітній процес, правоохоронна діяльність, професійна підготовка, безпека, кадрове забезпечення, трансформація освіти, адміністративно-правове регулювання, національна безпека, кризові умови, дистанційне навчання, інституційна стійкість.

Постановка проблеми

У сучасних умовах повномасштабної військової агресії проти України система вищої освіти опинилася перед безпрецедентними викликами, що стосуються збереження цілісності освітнього процесу, забезпечення безпеки учасників освітнього середовища, адаптації навчальних програм до умов воєнного часу та збереження функціональності освітніх інституцій. Особливої актуальності ці виклики набувають у контексті діяльності закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання системи Міністерства внутрішніх справ

України, які виконують не лише освітню, а й стратегічну функцію забезпечення національної безпеки та правопорядку.

Підготовка кваліфікованих кадрів для силових структур у воєнний період потребує негайної трансформації освітніх підходів, змісту навчання, методів викладання та організаційно-управлінських рішень. Традиційна система освітньої підготовки курсантів та слухачів у закладах МВС, зорієнтована на стабільні умови мирного часу, виявилася недостатньо адаптованою до реалій повномасштабного збройного конфлікту, що вимагає швидкого засвоєння практичних навичок, оперативного мислення, психологічної витривалості та високого рівня мобільності майбутніх правоохоронців.

Крім того, функціонування ЗВО МВС в умовах правового режиму воєнного стану супроводжується рядом загроз — фізичних, кібернетичних, інформаційно-психологічних, організаційних — що створюють додаткові бар'єри для якісного здійснення освітньої, наукової та виховної діяльності. Водночас саме ці навчальні заклади стають важливими осередками формування кадрового ресурсу, здатного ефективно реагувати на загрози внутрішній безпеці, забезпечувати правопорядок в умовах бойових дій, запобігати дестабілізації на деокупованих територіях, протидіяти диверсіям, колабораціонізму та іншим формам злочинності, що активізуються у воєнний період.

Незважаючи на критичну важливість цих інституцій для функціонування держави в надзвичайних умовах, питання трансформації діяльності закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання МВС у період воєнного стану залишаються недостатньо дослідженими в науковому дискурсі. Існує потреба у системному аналізі тих змін, які відбулися в освітньому, адміністративному, кадровому, науковому, матеріально-технічному та нормативно-правовому забезпеченні діяльності цих закладів, а також в оцінці їхньої спроможності забезпечувати якісну підготовку фахівців у період воєнних дій.

Отже, актуальність даного дослідження зумовлена необхідністю теоретичного осмислення та практичного переоснащення системи вищої освіти в структурі МВС України з урахуванням умов правового режиму воєнного стану. Вивчення цього питання є важливим як для розробки ефективних управлінських рішень у сфері безпеки, так і для формування довгострокової стратегії розвитку освітніх інституцій силового блоку в умовах післявоєнної трансформації українського суспільства.

Зазначимо, що різноманітні аспекти функціонування закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання системи Міністерства внутрішніх справ України, досліджували численні вітчизняні правознавці, серед яких можемо назвати О. М. Бандурку, С. Ф. Денисюка, О. М. Музичука, М. І. Мельника, О. М. Яковлєва та інших.

Метою даної наукової статті є комплексне дослідження особливостей функціонування закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання системи Міністерства внутрішніх справ України в умовах правового режиму воєнного стану. У центрі дослідження перебуває аналіз трансформацій освітнього процесу, організаційних змін, ресурсного забезпечення, морально-психологічної підготовки та ролі цих закладів як стратегічних елементів національної безпеки в період повномасштабної збройної агресії.

Для досягнення поставленої мети передбачено виконання таких **ключових завдань**: по-перше, здійснити аналіз нормативно-правового забезпечення, що регулює діяльність закладів вищої освіти МВС у період дії воєнного стану, з метою виявлення його ефективності, актуальності та можливих прогалин.

По-друге, дослідити зміни, що відбулися в організації освітнього процесу в умовах збройного конфлікту, включаючи адаптацію навчальних програм, впровадження дистанційних і змішаних форм навчання, а також посилення практичної складової професійної підготовки. По-третє, охарак-

теризувати особливості підготовки курсантів і слухачів до несення служби в умовах бойових дій, зокрема з точки зору формування тактичного мислення, стресостійкості, навичок поведінки у кризових ситуаціях, знань у сфері міжнародного гуманітарного права.

По-четверте, виявити основні проблеми, з якими стикаються заклади вищої освіти МВС у воєнний період, зокрема ті, що стосуються матеріально-технічного забезпечення, кадрового потенціалу, фізичної безпеки, психологічного навантаження на учасників освітнього процесу, цифрових ризиків тощо.

По-п'яте, визначити роль таких закладів вищої освіти як осередків національного спротиву, гуманітарної підтримки, інформаційної стабільності та формування правової культури в умовах війни; і нарешті, проаналізувати перспективи подальшого розвитку системи професійної підготовки майбутніх фахівців для органів внутрішніх справ після завершення активної фази воєнного конфлікту, з урахуванням необхідності модернізації освітніх підходів, міжнародної інтеграції та посилення стійкості інституцій до майбутніх викликів.

Таким чином, дослідження спрямоване не лише на опис змін, що вже відбулися, а й на формування теоретико-практичної основи для удосконалення системи професійної освіти в секторі безпеки, що є критично важливою складовою національної стратегії відновлення та розвитку України.

Виклад основного матеріалу

У сучасних умовах функціонування держави, особливо в контексті тривалої збройної агресії проти України, перед системою Міністерства внутрішніх справ (МВС) України постає завдання не лише забезпечення правопорядку та безпеки громадян, а й ефективного функціонування її освітніх установ —закладів вищої освіти (ЗВО) зі специфічними умовами навчання. Запровадження правового режиму воєнного стану висуває нові вимоги до цих закладів, визначаючи специфіку їхньої діяльності, яка поєднує освітню, наукову, управлінську та службово-бойову складові [1, с. 24].

Правовий режим воєнного стану, згідно з Законом України «Про правовий режим воєнного стану», передбачає тимчасове обмеження конституційних прав і свобод громадян, зміну порядку управління державними інституціями та залучення усіх ресурсів країни до оборони. В такому режимі діяльність ЗВО системи МВС зазнає суттєвих трансформацій, спрямованих на адаптацію до реалій воєнного часу. Освітній процес, як правило, трансформується в напрямі інтенсифікації підготовки курсантів, підвищення практичної спрямованості навчання, впровадження елементів прискореної професійної підготовки для виконання службових завдань у зоні бойових дій чи на територіях, наближених до них [2].

Однією з головних особливостей діяльності таких ЗВО є дуальна природа статусу здобувачів освіти. Курсанти, на відміну від студентів цивільних ЗВО, є одночасно слухачами та військовослужбовцями або особами рядового й начальницького складу поліції, на яких поширюються відповідні вимоги дисципліни, підпорядкування та службової відповідальності. У період дії воєнного стану їх можуть достроково залучати до виконання службово-бойових завдань, що накладає значне навантаження на організацію навчального процесу. ЗВО повинні забезпечувати не лише освітній компонент, а й логістичну, психологічну, медичну підтримку курсантів у разі їх мобілізації або направлення до зон підвищеного ризику [3].

У структурі ЗВО МВС у воєнний час активізується робота штабів цивільного захисту, оперативних груп управління безпекою, підрозділів охорони громадського порядку. Часто такі заклади перетворюються на бази підготовки добровольчих формувань, проведення підвищення кваліфікації співробітників органів внутрішніх справ, тренінгів із тактичної медицини, вогневої підготовки, кібербезпеки та протидії інформаційно-психологічним операціям. У контексті гібридного характеру сучасної війни на перший план виходить міждисциплінарна підготовка майбутніх офіцерів поліції та нацгвардійців: вони по-

винні володіти не лише правовими та адміністративними знаннями, а й мати базові навички виживання, тактичного мислення, психологічної стійкості та командної роботи [4, с. 219].

Вважаємо, що особливу увагу слід приділити психологічній реабілітації курсантів та викладачів, які мають досвід участі в бойових діях або працюють у кризових умовах. ЗВО МВС у цих умовах повинні мати вбудовану систему психологічної підтримки, зокрема шляхом створення центрів психоемоційної стабілізації, залучення фахівців у сфері військової психології, організації профілактичних заходів щодо попередження професійного вигорання. Водночас, педагогічний склад має бути здатним до адаптації навчальних програм відповідно до умов воєнного стану: використовувати дистанційні технології, мобільні формати викладання, симуляційне навчання та ситуаційне моделювання.

Іншим важливим аспектом є правова адаптація діяльності ЗВО МВС. У період дії воєнного стану змінюються норми діловодства, режиму секретності, управлінських процедур. В умовах потенційної небезпеки атак на освітню інфраструктуру ЗВО вимушені створювати резервні бази даних, організовувати евакуаційні плани, дублювання функцій структурних підрозділів, автономне забезпечення життєдіяльності. Адміністративний персонал виконує роль координаторів між освітнім процесом та оперативно-службовою діяльністю [5, с. 112].

Також, слід пам'ятати, що у закладах вищої освіти системи МВС активізується науково-дослідна робота, спрямована на вивчення нових форм і методів правоохоронної діяльності у кризових ситуаціях, а також на розробку нормативно-правових, тактичних та технічних рішень для ефективного реагування на виклики воєнного часу. Це включає дослідження в галузі криміналістики, адміністративного права, інформаційної безпеки, воєнної педагогіки тощо. Наукові розробки спрямовуються на удосконалення підготовки фахівців МВС, зміцнення обороноздатності держави та збереження правового порядку в умовах надзвичайної ситуації [6, с. 172].

Отже, специфіка діяльності закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання системи МВС у період правового режиму воєнного стану полягає в їхній гнучкості, здатності до оперативного реагування на зовнішні виклики, поєднанні освітньої, наукової та службової функцій. Ці заклади стають невід'ємною складовою безпекового сектору держави, забезпечуючи підготовку кадрів, здатних ефективно діяти в умовах воєнної загрози та забезпечувати стабільність у суспільстві.

У межах воєнного стану важливо також відзначити зміну пріоритетів в управлінні кадровим потенціалом ЗВО МВС. Традиційні підходи до відбору, призначення і атестації науково-педагогічного складу доповнюються новими критеріями, пов'язаними з адаптивністю до роботи в умовах підвищеного ризику, наявністю практичного досвіду служби в підрозділах поліції, Національної гвардії чи інших силових структурах. Зростає роль ветеранів АТО/ООС, а також ветеранів повномасштабної війни як викладачів, наставників і тренерів, які можуть передати курсанту не лише теоретичні знання, але й цінний практичний досвід, заснований на реальних бойових ситуаціях [7, с. 102].

Окрему увагу слід звернути на міжнародну співпрацю ЗВО МВС у цей період. Попри воєнні дії, вітчизняні заклади вищої освіти системи МВС намагаються зберегти партнерські зв'язки з європейськими та міжнародними освітніми й науковими інституціями. Така взаємодія є важливою як для обміну досвідом реагування на кризові ситуації, так і для залучення гуманітарної, технічної та інформаційної підтримки. В умовах обмеженого державного фінансування багато ЗВО отримують додаткові ресурси завдяки участі в міжнародних проєктах, грантах ЄС, програмах безпеки НАТО та співпраці з іноземними навчальними структурами [8, с. 277].

Не менш важливим є інформаційний аспект функціонування таких закладів вищої освіти. У воєнний період заклад освіти стає також елементом інформаційного фронту. З одного боку, це стосується захисту інформаційних систем від кібе-

ратак, фейкових повідомлень та витоку службових даних. З іншого — це активна інформаційна присутність у суспільстві, формування позитивного іміджу силових структур, просування цінностей громадянської безпеки, правової держави й патріотизму. У цьому контексті значну роль відіграють прес-служби, медіацентри, офіційні канали комунікації, які повинні діяти злагоджено, оперативно й професійно [9, с. 27].

Ще одним вектором діяльності ЗВО МВС у період воєнного стану є підвищення рівня інтеграції з практичними підрозділами системи МВС. Це реалізується через спільні навчання, стажування, оперативно-розшукові заходи, проведення спільних науково-практичних конференцій, обмін досвідом щодо реагування на злочини у воєнний час (зокрема військові злочини, колабораціонізм, мародерство, диверсії, кібератаки тощо). Такий зв'язок з практикою забезпечує релевантність знань, що їх отримують курсанти, та сприяє їхній готовності до оперативного виконання завдань у системі МВС після завершення навчання [10, с. 34].

У перспективі післявоєнної відбудови ЗВО системи МВС мають відіграти ключову роль у підготовці нової генерації фахівців безпекового сектору, які діятимуть у трансформованому суспільстві з новими викликами та ризиками. Уже сьогодні необхідно формувати стратегії розвитку цих закладів з урахуванням поствоєнних реалій, зокрема орієнтацію на цифрову трансформацію освіти, стійкість до криз, впровадження інноваційних методів навчання, розвиток лідерських якостей у майбутніх офіцерів. Також варто зміцнювати гуманітарну складову підготовки — акцент на правах людини, демократичних цінностях, соціальній справедливості й правовій культурі, що є основою для відновлення довіри до правоохоронних органів [11, с. 85].

Отже, в умовах правового режиму воєнного стану заклади вищої освіти зі специфічними умовами навчання системи МВС України демонструють високу гнучкість, мобільність та здатність до інновацій. Вони не лише зберігають свою освітню функцію, а й стають активними учасниками національного спротиву, формуючи фахівців, здатних діяти в умовах екстремальних викликів. Синергія освітнього, наукового, практичного і громадянського потенціалу цих закладів є запорукою збереження державності, правопорядку та національної безпеки України в часи найбільших випробувань.

У контексті розгляду специфіки діяльності ЗВО системи МВС в умовах воєнного стану доцільно також висвітлити проблеми, які виникають у процесі реалізації освітньої політики в надзвичайних обставинах. Однією з ключових є проблема поєднання освітньої діяльності з виконанням службових завдань, що часто призводить до перевантаження курсантів та викладачів, зниження якості засвоєння теоретичного матеріалу, зменшення обсягів академічної науки. У таких умовах виникає потреба у формуванні адаптивної моделі навчання, яка поєднує традиційні освітні стандарти з гнучкими інструментами індивідуального підходу, модульного навчання, електронних платформ та систем дистанційної підтримки знань.

Значною проблемою залишається і питання безпеки навчального середовища. Багато ЗВО МВС знаходяться в регіонах, які зазнають ракетних ударів, окупації або мають високу ймовірність диверсій. Це вимагає створення укріплених укриттів, систем раннього оповіщення, цифрової безпеки, резервних локацій для евакуації навчального процесу. У багатьох випадках навчання відбувається в умовах постійної загрози, що потребує нових протоколів організації освітнього процесу в кризових ситуаціях, включаючи розробку методичних рекомендацій щодо дій викладачів та курсантів у разі бойових дій або загроз життю [12, с. 49].

Не менш актуальним є питання морально-етичної підготовки курсантів та молодих офіцерів. У контексті війни надзвичайно важливим є формування у майбутніх фахівців внутрішньої правової культури, стійкого усвідомлення меж дозволеного навіть у надзвичайних умовах, поваги до прав і

свобод людини. Це стосується, зокрема, поводження з військовополоненими, дотримання міжнародного гуманітарного права, запобігання зловживанням владою. Таким чином, ЗВО МВС виконують також виховну функцію, спрямовану на формування у курсантів високих моральних стандартів та громадянської відповідальності.

Крім того, необхідно зважати на фактор зростання значення жінок у системі МВС, зокрема в період воєнного стану. Все більше жінок обирають службу в поліції, Національній гвардії, прикордонній службі, а також навчаються у профільних ЗВО. У зв'язку з цим актуалізується проблема гендерної рівності, створення безпечного та інклюзивного середовища, рівного доступу до професійного зростання та командних посад. Це також накладає певні зміни на навчальні програми, які мають враховувати специфіку підготовки фахівців обох статей до виконання завдань у зоні бойових дій або в умовах підвищеної загрози [13, с. 9].

У період дії воєнного стану змінюється також структура соціального забезпечення курсантів і співробітників ЗВО МВС. Забезпечення харчування, медичної допомоги, тимчасового житла, психологічної підтримки — все це вимагає координації з державними та волонтерськими структурами. У ряді випадків ЗВО виконують роль логістичних і гуманітарних хабів, що забезпечують підтримку переміщеним особам, членам сімей співробітників, які беруть участь у бойових діях, або постраждалим від бойових дій [14, с. 222].

Перспективи подальшого розвитку ЗВО системи МВС в умовах трансформації суспільства після завершення воєнних дій передбачають необхідність оновлення нормативно-правової бази освітньої діяльності, формування національних стандартів підготовки фахівців безпекового сектору, посилення інтеграції з європейською освітньою та правоохоронною спільнотою. Особливого значення набуде інституціональна спроможність таких закладів до відновлення, реформування та подальшого розвитку як центрів безпеки, знань і лідерства в новій Україні [15, с. 129].

Таким чином, діяльність закладів вищої освіти МВС у період правового режиму воєнного стану є унікальним прикладом трансформації освітньої системи в умовах війни. Їхня здатність поєднувати функції підготовки кадрів, забезпечення обороноздатності, виконання оперативних завдань, формування наукового і морального фундаменту для правоохоронної діяльності є ключовою складовою національної безпеки. Збереження, підтримка та стратегічне підсилення цих інституцій має стати одним із пріоритетів державної політики як у час війни, так і на етапі повоєнного відновлення.

Висновки

Узагальнюючи викладене, можна зробити висновок, що заклади вищої освіти зі специфічними умовами навчання системи МВС України в умовах правового режиму воєнного стану виконують надзвичайно важливу, комплексну та багаторівневу функцію. Їх діяльність виходить далеко за межі традиційного освітнього процесу і включає в себе оперативне реагування на виклики безпекового характеру, формування кадрового потенціалу правоохоронних органів, забезпечення науково-методичної підтримки сил безпеки, а також виконання важливої ролі у збереженні державного порядку, правової свідомості та моральної стійкості в суспільстві. У воєнний час ці заклади стають не лише освітніми центрами, а й повноцінними елементами національної системи спротиву.

Зміни в організації навчального процесу, пов'язані з воєнними викликами, демонструють високу адаптивність системи МВС. Інтенсифікація практичної складової підготовки, впровадження елементів прискореного та симуляційного навчання, дистанційна освіта, підвищення значення польових навичок, впровадження методик стресостійкості й тактичного мислення — усе це свідчить про еволюцію освітньої парадигми у напрямі створення реалістичної моделі підготовки до сучасних загроз.

В умовах війни особливо зростає значення морального, етичного та правового компонентів у формуванні майбутніх офі-

церів. Дотримання норм міжнародного гуманітарного права, недопущення зловживання владою, захист прав людини навіть у найскладніших обставинах — це ті принципи, які мають бути закладені в основу виховання майбутніх лідерів сектору безпеки. У цьому контексті ЗВО МВС відіграють ключову роль у формуванні громадян, здатних поєднувати професіоналізм і патріотизм, законність і гуманізм, силу і відповідальність.

Незважаючи на складні умови функціонування, ці заклади демонструють приклад стійкості, внутрішньої організованості та гнучкості. Вони виступають провідниками державної політики у сфері безпеки, активно впливають на формування кадрового потенціалу МВС, беруть участь у науково-дослідній роботі з питань боротьби з новими формами загроз, і врешті-решт — забезпечують необхідний інтелектуальний та професійний фундамент для подальшої розбудови сильної правової держави.

Література

1. Азізов Т. Н., Орлова О. М. Вплив війни на навчальні заклади та можливості навчання. Освітній процес в умовах війни та у повоєнний період: виклики, правила, перспективи : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 4 березня - 14 квітня 2024 року. Львів Торунь : Liha-Pres, 2024. 368 с. С. 23-25.

2. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 № 389-VIII. Чинний.

3. Наказ МВС України «Про затвердження Порядку відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення курсантів і слухачів, які навчаються в закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, що належать до сфери управління Міністерства внутрішніх справ України» від 23.10.2024 № 718. Чинний.

4. Поліцейська юрисдикція в умовах воєнного стану : монографія / за заг. ред. Д. В. Швеця, М. О. Семенишина. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 552 с.

5. Волянюк О., Леоненко А., Коршак Л. Основні етапи ефективності забезпечення громадського порядку підрозділами Міністерства внутрішніх справ України в умовах воєнного стану. Сектор безпеки і оборони України на захисті національних інтересів: актуальні проблеми та завдання в умовах воєнного стану: тези III Міжнародної науково-практичної конференції (Хмельницький, 21 листопада 2024 року). Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2025. 1804 с. С. 112-113.

6. Кострікін А. К. Необхідність вдосконалення рівня вогневої підготовки поліцейських для виконання ними службових обов'язків під час війни. Актуальні питання протидії злочинності в умовах воєнного стану: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Кривий Ріг, 25 листопада 2022 року). Кривий Ріг, 2022. 276 с. С. 172-173.

7. Гнидюк О. П., Чернєвська О. О. Порівняльна характеристика оцінки рівня фізичної підготовки курсантів в США та в Україні. Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичної підготовки та спорту Збройних Сил України, правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних служб на шляху євроатлантичної інтеграції України: тези VIII Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 27 листопада 2024 р.). Національний університет оборони України. Київ : НУОУ, 2024. 472 с. С. 102-103.

8. Калюжна Т. Г. Можливості взаємодії українських науковців із міжнародною науково-освітньою спільнотою в умовах воєнного стану. Освіта України в умовах воєнного стану: управління, цифровізація, євроінтеграційні аспекти: збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції (наукове електронне видання), 25 жовт. 2022 р. Київ: ДНУ «Інститут освітньої аналітики», 2022. 360 с. С. 276-278.

9. Губанова Т. О. Функціонування закладів вищої освіти в умовах воєнного стану: сучасний стан та перспективи. Київський юридичний журнал, Вип. 3, 2023. С. 23-31.

10. Організація діяльності підрозділів Національної поліції України щодо забезпечення публічної безпеки і поряд-

ку в умовах воєнного стану: метод. рек. / В. Л. Костюк , В. В. Литвин, В. В. Мозоль, А. О. Шаповалова, Р. А. Сербин. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2023. 52 с.

11. Політика та механізми реалізації соціальної відповідальності університетів України в умовах війни та під час повоєнного відновлення: монографія / О. Оржель, М. Бойченко, О. Петроє, О. Литовченко, К. Трима, Н. Шофолова, Л. Червона, О. Бульвінська; за ред. С. Калашнікової, О. Оржель. Київ: Інститут вищої освіти НАПН України, 2023. 128 с.

12. Суслова Н. М. Виклики і реалії організації освітнього процесу в умовах війни. Освіта в умовах війни: реалії, виклики та шляхи подолання: матеріали II Форуму академічної спільноти (20–24 червня 2022 року, м. Дніпро; Державний вищий навчальний заклад «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури») / Упоряд. М. В. Савицький, І. П. Мамчич. Дніпро: ДВНЗ «ПДАБА», 2022. 152 с. С. 48-50.

13. Камінська Н. В., Чернявський С. С., Перунова О. С. Забезпечення гендерної рівності в системі МВС та інших центральних органів виконавчої влади [Текст] : лекція. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 31 с.

14. Бугайчук К. Л. Удосконалення концептуальних засад діяльності міністерства внутрішніх справ України як суб'єкта формування й розвитку внутрішнього безпекового середовища держави. Актуальні проблеми правоохоронної діяльності. Вісник ХНУВС. 2024. № 2(105). С. 218-228.

15. Сокуренко В. В. Підготовка кадрів для сектору безпеки і оборони як передумова забезпечення національної безпеки України. Підготовка правоохоронців в системі МВС України в умовах воєнного стану : зб. наук. пр. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. тактич. та спец. фіз. підготовки ф-ту № 3, Наук. парк «Наука та безпека». Харків: ХНУВС, 2022. 440 с. С. 128-131.

SUMMARY

This article provides a comprehensive analysis of the specifics of functioning of higher education institutions with specific learning environment of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine under the legal regime of martial law. The relevance of the study is due to the need to adapt the educational process and management mechanisms in the context of full-scale armed aggression, which radically changes the security environment in which the educational institutions of the Ministry of Internal Affairs operate. The paper examines the transformation processes that cover the regulatory, legal, organizational, personnel, resource and moral and psychological support of these institutions.

Particular attention has been paid to changes in the content and structure of educational programmes, in particular, to the increased role of practical training, tactical training, study of international humanitarian law, and preparation for actions in crisis and combat conditions.

The author has identified the challenges faced by the administrations of the institutions in the field of maintaining the safety of participants in the educational process, ensuring the continuity of education, the introduction of distance technologies, and psychological support for cadets and teachers. The role of higher education institutions of the Ministry of Internal Affairs as centers of national resistance, institutional stability and staffing of the security sector in times of war has been analyzed.

Based on a synthesis of modern scientific approaches and practical experience, the author has formulated directions for improving the functioning of higher education institutions of the Ministry of Internal Affairs in the wartime period, and also outlined the prospects for their development in the context of post-war reconstruction of the State and the formation of a modern model of law enforcement education in Ukraine.

The results obtained can be used in management, educational and research activities, as well as in the development of regulations governing the activities of law enforcement educational institutions in crisis conditions.

Keywords: martial law, higher education institutions of the Ministry of Internal Affairs, specific learning conditions, internal affairs system, educational process, law enforcement, professional training, security, staffing, transformation of education, administrative and legal regulation, national security, crisis conditions, distance learning, institutional sustainability.